

УДК 725.15

І. П. Гейко

*аспірантка кафедри ОА та АП**Київський національний університет будівництва та архітектури*

ЕВОЛЮЦІЯ СУЧАСНОГО БУДИНКУ СУДУ

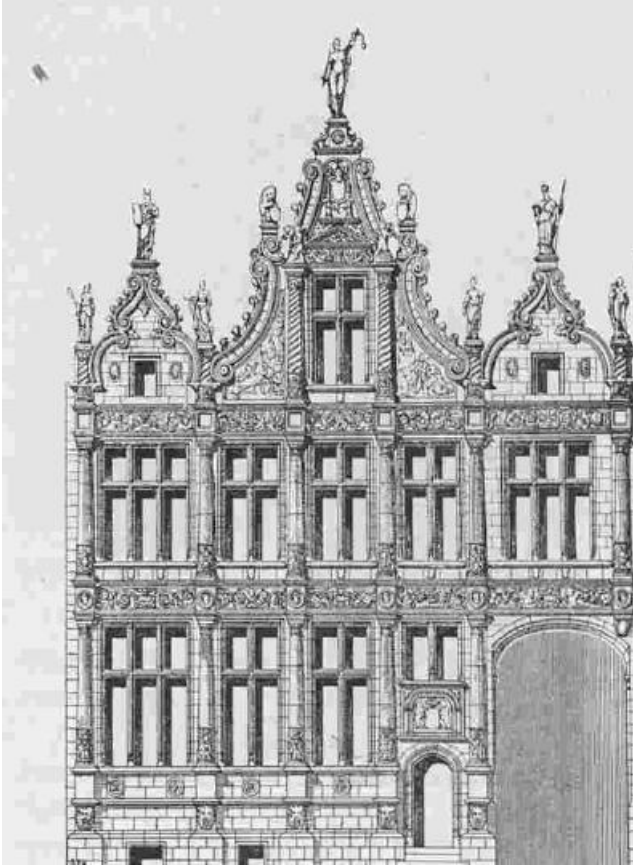
Анотація: розглянуті основні етапи історичного розвитку архітектурно-планувальної організації будинків суду, подані ілюстрації будинків суду періоду 15-19ст., періоду 20 ст. та періоду сьогодення.

Ключові слова: будинок суду, історичні етапи, учасники судового процесу, приміщення міських служб, образ будинку суду, історичне середовище, реконструкція.

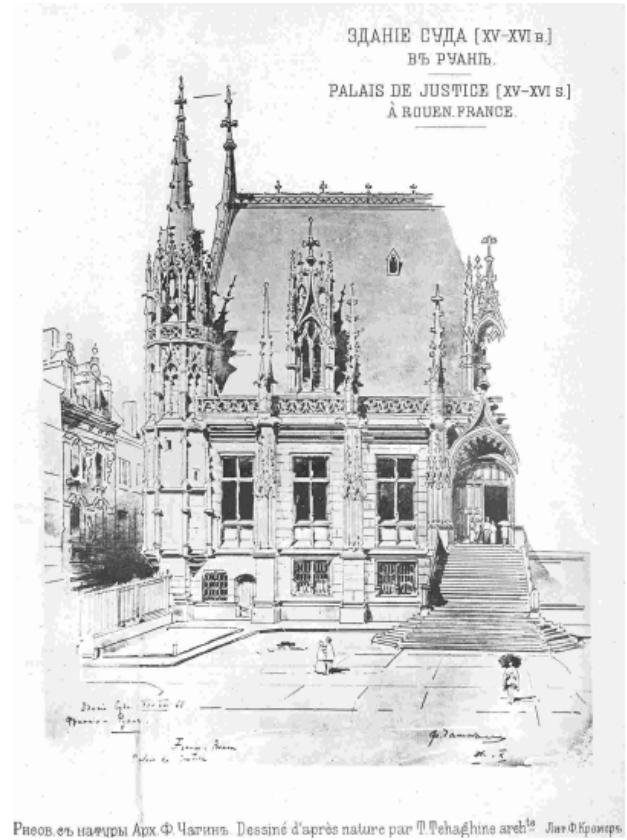
Актуальність проблеми. Дослідження історичних етапів архітектурно-планувальних особливостей будинків суду має беззаперечне значення для подальшого розвитку у галузі адміністративної архітектури, що є особливо актуальним для України, оскільки станом на 1 червня 2010 р. лише 105 судів (13,5 %) в нашій країні розташовано в приміщеннях, які відповідають вимогам щодо здійснення судочинства. Тому необхідно віднайти історичні аспекти судоустрою на території нашої держави та за кордоном, щоб удосконалити їх та впровадити у сьогодення Незалежної України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Історію новітнього будинку суду можна розділити приблизно на 4 основних періоди. Перший із них почався у 15-17 ст., коли споруди будівель суду тільки почали з'являтися як окремі адміністративні одиниці, окремі архітектурні споруди. До 15 ст. більшість судових справ розглядалися привселюдно - на площах та майданах, або ж на території палат та замків князів чи інших державних діячів. Розвиток архітектури будинків суду продовжується до 1875-1918 рр., з кожним століттям покращується у функціональному та композиційному аспекті. Перший період розвитку архітектури будинків суду хоча і був більш тривалим, ніж інші 3 періоди, але відрізнявся повною відсутністю самостійного розвитку будівлі як архітектурної та функціональної одиниці: усе залишалося у тому ж планувальному положенні та в тих же структурних формах, які повністю залежали від тогочасних віянь в архітектурному стилі. Свободу готичної фантазії 15 ст. можна виявити у будинку Мирового суду (Брюж) побудованого у 1537 році. Архітектура споруди повністю відповідає тенденціям тогочасного мистецтва. Готичне виявлення архітектурних тенденцій у адміністративній споруді образно не відповідає функціональному призначенню будинку суду,

але у 15 ст. головним для будинків суду і для інших споруд було виявлення стилю (в даному випадку - готики). [1].

Брюж. Мировий суд. 1537 р.[1.ст.281]

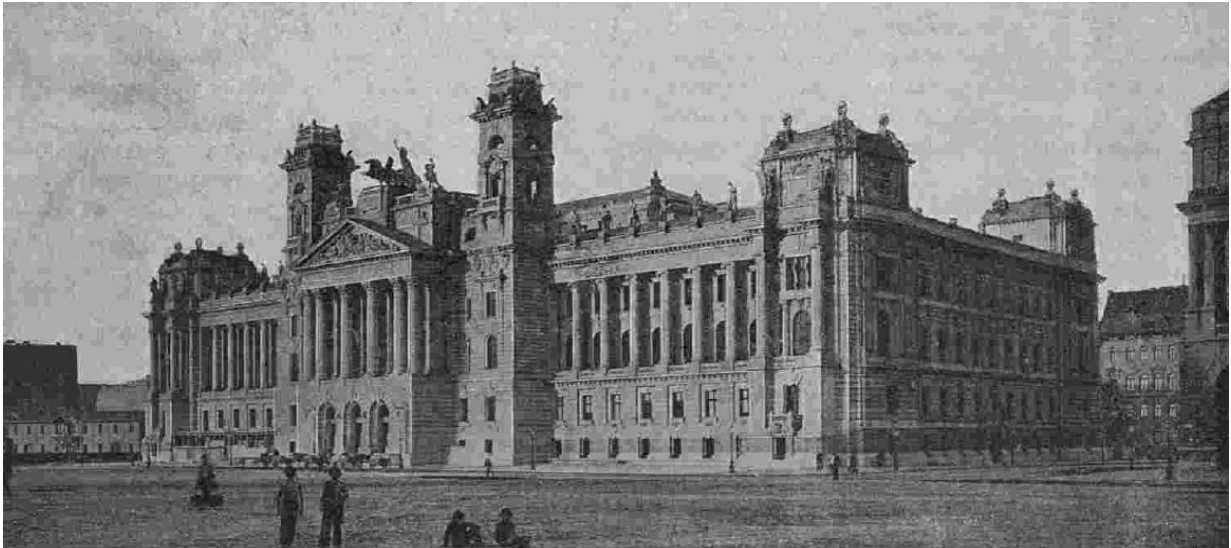
Будинок суду в Руані(Франція)
15-16 ст. ст.[2.ст.25]

Ті ж самі тенденції висвітлює Будинок Суду в Руані (Франція) 15-16 ст. Готична архітектура споруди повністю не відповідає функціональному призначенню споруди. Хоча в даному будинку суду вже є чітко виражений головний вхід , що можна вважати певним прогресом становлення основних особливостей адміністративної архітектури. [2].

Лише з 19 ст. почали більше звертати увагу на призначення будівлі та образне виявлення цього призначення в архітектурному вирішенні споруди. Архітектура будинку суду тим і відрізняється, що має бути схожою на вмістилище влади та справедливості. 15-17 ст. повністю перекреслює це поняття, звертаючи більшу увагу на розвиток тогочасного стилю в архітектурі.

Другий період 1875-1918 рр. може бути названий епохою найбільшого розвитку багатоярусної, багатофункціональної архітектури сучасного будинку суду. Починаючи з 1880-х рр. будинок суду, як окремий композиційний елемент, почав суттєво змінюватися, як у функціонально-планувальному аспекті, так і в архітектурному аспекті. Поява нових судових реформ та зміна адміністративного устрою країн сприяла розвитку нової епохи в еволюції

сучасного будинку суду та створенню нових архітектурно-композиційних та функціонально-планувальних засад. Будинки суду створені двома періодами по праву можуть бути названі імператорськими і дворянськими, або, що більш характерно для їх вигляду - судами розкоші, блиску та багатства, що дуже вдало виявлено у кресленнях фасадів тогочасних будинків суду.

Будинок суду у Будапешті. 1900 р. [3.ст.433]

Слід зазначити, що на другому еволюційному періоді інтенсивно починає розвиватися архітектура будинку суду в Америці – країні з найбільш тривалим демократичним устроєм. Американські будинки суду відрізнялися від європейських більшою монументальністю споруди, але при цьому будинок суду не мав імперських або ж дворянських вичурних мотивів. Тогочасні будинки суду Америки - це найбільш вдалий показник початку розвитку судової архітектури, оскільки з кожним століттям вони все більше покращували архітектурний образ своїх будинків суду.

Будинок суду у Катері. 1888 р. [3.ст.434]

На сьогоднішній день саме Америка має найбільш стабільну базу розвитку архітектури будинків суду. Незважаючи на новітні тенденції в архітектурі вони все частіше звертаються до історичних мотивів адміністративної архітектури, вважаючи її більш прийнятною для судового процесу та вираження влади і справедливості у образі будинку суду.

Третій період 1918-2000 рр. - це період становлення нової архітектури у всьому світі. Це стосується і архітектури будинків суду. Архітектура третього періоду, на думку фахівців, має два ключових періоду: епоха з 1918 по 1932 роки називалася епохою архітектурного авангарду, після неї перехід до неокласицизму, який стався дуже швидко. Після його завершення всі архітектурні об'єкти будувалися в новому стилі. З літа 1932 року для будівництва в СРСР не приймався ні один проект в стилі конструктивізму. Але у світі ці тенденції розвивалися більш стабільно і демократично.

Будівля Суду в Америці . 1960 рр.

Четвертий період (період сьогодення) є найбільш різнобарвним та багатофункціональним. У кожній державі будуються зовсім різні будинки суду, кожен зі своєю індивідуальністю, що є вираженням філософії проектної діяльності окремої країни.

Calgary Courts Centre, Calgary, Canada [4].

Bronx County Hall of Justice, USA [4].

Haifa Courthouse (Chyutin Architects) [4].

Courthouse and Square Sankt Poelten [4]

Головна різниця між першим та сучасним будинком суду, окрім архітектурного образу, полягає у формі та величині залу судових засідань та наявності допоміжних приміщень. Оскільки судовий процес сам по собі кардинально не змінився з часом, змінювалися лише деякі компонентні складові судового процесу, тому функціонально-планувальна структура суттєво не змінилася.

За усі чотири періоди історія архітектури отримала велику кількість надзвичайно розкішних адміністративних судових споруд. Сучасна архітектура будинку суду вражає покращенням функціонально-планувальної організації для більш комфортного перебування відвідувачів та працівників суду.

Література

1. Журнал Зодчий // Зодчий 1914 р. № 01-10,- С.П.-1914р. - 372с.
2. Журнал Зодчий //Зодчий 1888 р. № 01-10,11,12,- С.П.1888р - 181с.
3. Журнал Зодчий // Зодчий 1901 р. № 01-10,- С.П. -1901 р.- 460 с.
4. [http:// www.architows.com](http://www.architows.com)

Аннотация

Рассмотрены основные этапы исторического развития архитектурно-планировочной организации зданий суда, поданы иллюстрации домов суда периода 15-19 вв., периода 20 в. и периода настоящего времени.

Ключевые слова: здание суда, исторические этапы, участники судебного процесса, помещения городских служб, облик дома суда, историческая среда, реконструкция.

Annotation

The basic stages of historical development of architectonically plan organizations of courthouse are considered, illustrations of courthouse of period of 15-19 c. are given., period 20 c. and period of present tense.

Keywords: courthouse, historical stages, participants of trial, apartments of city services, look of courthouse, historical environment, reconstruction.